

KOD _____

Delprov I	Poäng:	G/U:
Delprov II – läkemedelsberäkning		G/U:

Zena Zajdel**Totalt 13 frågor, maximalt 25 poäng inkl. läkemedelsberäkning (fråga 7).**

I situationen befinner du dig som sjuksköterska på olika instanser i vårdkedjan och det är av stor vikt att du har ett holistiskt tänkande.

Zena Zajdel 85 år är änka och kom till Sverige för 18 år sedan. Hon har sedan dess bott tillsammans med sin son och hans familj. Hennes uppgift har varit att sköta om hem och barnbarn. Det har inte blivit av att hon skaffat vänner eller att hon lärt sig svenska. Hon har haft fullt upp. Det sista året har det blivit riktigt ensamt sedan yngsta barnbarnet flyttat hemifrån. Sonen upplever att hon blivit mer inbunden, tröttare och att hon gått upp i vikt. En kväll svimmar Zena och efter denna incident går hon med på att kontakta vårdcentralen.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ VÅRDCENTRALEN

Du blir uppringd av Zenas son som berättar om sin mammas problem. Efter att ha lyssnat på sonens berättelse bokar du in ett läkarbesök för Zena. När Zena kommer till vårdcentralen tar du emot henne och inför läkarbesöket skall du mäta puls och blodtryck samt ta blodprover. Med dig har du Calle som är sjuksköterskestudent. Inför att ni träffar Zena diskuterar ni puls- och blodtrycksmätning samt hjärtats anatomi och fysiologi.

1. Besvara nedanstående frågor om hjärtats anatomi och fysiologi. (0,5p/svar) (3p)

<i>Vad heter den del av hjärtats retledningssystem som <u>normalt</u> ger impulser för hjärtats frekvens?</i>	
<i>Var i hjärtat sitter den del av retledningssystemet som beskrivs ovan?</i>	
<i>Vad är den medicinska benämningen på långsam hjärtfrekvens?</i>	
<i>Vad är den medicinska benämningen på snabb hjärtfrekvens?</i>	
<i>Vilken del av autonoma nervsystemet sänker hjärtfrekvensen?</i>	
<i>Vilken del av autonoma nervsystemet höjer hjärtfrekvensen?</i>	

KOD _____

Zena Zajdel 85 år har blivit mer inbunden, tröttare, gått upp i vikt och i förra veckan svimmade hon. Zena kommer till vårdcentralen tillsammans med sin son och inför läkarbesöket skall du mäta puls och blodtryck samt ta blodprover. Med dig har du Calle som är sjuksköterskestudent. Inför att ni träffar patienten diskuterar ni puls- och blodtryckstagnation och hjärtats anatomi och fysiologi. Calle beskriver att sinusknutan är belägen i höger förmak och att den normalt ger impulserna till hjärtats frekvens, takykardi är den medicinska benämningen på hög hjärtfrekvens och bradykardi på låg. Sympatikusstimulering ökar hjärtats frekvens medan parasympatikus sänker frekvensen.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ VÅRDCENTRALEN

Du samtalar med Calle om blodprovstagnation innan ni går in till Zena. Förutom den personliga säkerheten vid provtagning är även hygien viktiga. I situationer där det finns risk för överföring av smittämnen i kontakten med patienter gäller en ny föreskrift från 1 januari 2016; "Basal hygien i vård och omsorg".

2. Besvara nedanstående frågor om basal hygien genom att kryssa i rätt svar (0,5p/svar) (1p)

<i>När skall händerna tvättas med tvål och vatten?</i>	<i>Alltid före handdesinfektion</i>	<i>Alltid efter ett omvårdningsmoment</i>	<i>Alltid före handdesinfektion om de är smutsiga eller kan antas vara smutsiga</i>
<i>När skall skyddshandskar användas?</i>	<i>Alltid om händerna riskerar att komma i kontakt med patientens hud</i>	<i>Alltid om händerna riskerar att komma i kontakt med patientens kroppsvätskor</i>	<i>Alltid om händerna riskerar att komma i kontakt med patientens säng</i>

Zena har sin son med sig och följer med dig och Calle in på undersökningsrummet. Calle mäter puls och blodtryck och tar blodprov.

3. Besvara nedanstående frågor om förberedelser inför sittande blodtrycksmätning och om hur felkällor kan undvikas. (0,5p/svar) (2p)

<i>Hur länge skall Zena vila inför blodtrycksmätningen?</i>	
<i>Hur skall Zenas arm vara placerad inför blodtrycksmätningen?</i>	
<i>Hur mycket skall du pumpa upp blodtrycksmanschetten för att undvika att mäta ett felaktigt för lågt systoliskt tryck?</i>	
<i>Om Zena har oregelbunden hjärtrytm, hur många gånger måste du minst mäta blodtrycket för att undvika att få ett felaktigt värde?</i>	

KOD _____

Zena 85 år är tillsammans med sin son på besök på vårdcentralen. Zena har blivit mer inbunden, tröttare, gått upp i vikt och i förra veckan svimmade hon. Innan du går in till Zena samtalar du med sjuksköterskestudenten Calle om blodprovstagning. Enligt föreskriften Basal hygien i vård och omsorg skall händerna alltid tvättas före handdesinfektion om de är smutsiga eller kan antas vara smutsiga och skyddshandskar skall alltid användas om händerna riskerar att komma i kontakt med patientens kroppsvätskor. Inför blodtrycksmätningen vilar Zena mellan 5-15 minuter. Under mätningen skall armen vara placerad i hjärthöjd. För att undvika att mäta ett för lågt felaktigt systoliskt tryck pumpas blodtrycksmanschetten upp 30 mm/Hg över palpatoriskt systoliskt tryck. För att undvika att få ett felaktigt blodtryck om Zena har oregelbunden hjärtrytm mäts blodtrycket 2 gånger.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ VÅRDCENTRALEN

Efter avslutad undersökning pratar läkaren med sonen som översätter åt mamma. Läkaren vill skriva en remiss till en hjärtspecialist. Zena och hennes son går med på detta och undrar om det dröjer länge innan hon får träffa en hjärtspecialist. Ni informerar om vårdgarantin och vad den innebär.

4. Besvara nedanstående frågor om vårdgarantin (0,5p/svar) (1p)

Inom vilken tidsram har Zena rätt att träffa specialistläkare?	
Inom vilken tidsram skall beslutad behandling påbörjas?	

Zena kommer till specialistläkaren som konstaterar att hon har förmaksflimmer och typ 2-diabetes. Hon läggs in på medicinsk vårdavdelning för fortsatt utredning.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ MEDICINSK VÅRDAVDELNING

På natten vaknar Zena och är mycket orolig. Eftersom att det är svårt att kommunicera med Zena kontaktas hennes familj. Sonhustrun säger att hon aldrig sett sin svärmor så här orolig tidigare. Någon timma senare lugnar hon sig men sonhustrun stannar ändå över natten. Du får rapport på morgonen om Zenas situation och misstänker att hon kan ha drabbats av konfusion. Den här dagen har du med dig sjuksköterskestudenten Sarah. Ni diskuterar bakomliggande orsaker till konfusion och att många äldre som läggs in på sjukhus kan riskera att drabbas av konfusion. Ni diskuterar hur man kan arbeta med att förebygga att äldre patienter drabbas av konfusion. Viktigt att tänka på är att den äldre är smärtlindrad, att olämpliga läkemedel och polyfarmaci undviks samt att puls, blodtryck kontrolleras.

5. Ange 6 andra åtgärder än de ovan nämnda som du kan vidta för att den äldre patienten inte skall drabbas av konfusion under sjukhusvistelsen. (0,5p/åtgärd) (3p)

KOD _____

Vårdgarantin innebär att Zena har rätt att träffa specialistläkare inom 90 dagar. Om beslut tas att behandling ska ges skall den påbörjas inom 90 dagar. På sjukhuset kan Zena ha drabbats av konfusion. Den här morgonen har du med dig sjuksköterskestudenten Zarah. Ni diskuterar hur man kan arbeta med att förebygga att äldre patienter drabbas av konfusion. Det är viktigt att patienten får lugn och ro samt tillräcklig vila. Man kan uppmana anhöriga att vara med patienten så mycket som möjligt, något som är extra viktigt i Zenas fall i och med att hon inte kan svenska. Det är också viktigt att patienten regelbundet får möjlighet att tömma blåsa och tarm, samt att sjuksköterskan är uppmärksam på symtom på urinretention och förstoppning.

Efter ett par dagar mår Zena bättre och verkar vara som vanligt igen. Zena sätts in på behandling med Warfarin på grund av sitt förmaksflimmer.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ MEDICINSK VÅRDAVDELNING

Du handleder Sarah och ni resonerar kring läkemedelsbehandling vid permanent förmaksflimmer. Förutom att betareptorblockerare eller kalciumflödeshämmare används mot rytmrubbningen kan patienter även behandlas med digoxin om patienten samtidigt har hjärtsvikt. Därutöver ges ofta antikoagulantibehandling i form av warfarin. Du skall tillsammans med Sarah informera Zena och hennes son om vad det innebär att behandlas med Waran[®]. Innan ni går in till henne pratar ni igenom vad som bör tas upp i samtalet med Zena och hennes son.

6. Besvara nedanstående påståenden om Waran[®] (warfarin) genom att sätta X för sant eller falskt. (0,5p/svar) (3p)

	Sant	Falskt
<i>Regelbundet intag av paracetamol tillsammans med Waran öka kan risken för blödningar.</i>		
<i>Waran förhindrar bildningen av vitamin K-beroende faktorer.</i>		
<i>För att förebygga trombos hos Zena som har kroniskt hjärtflimmer bör PK-INR överstiga 4.</i>		
<i>Blåmärken, näs- och tarmblödningar kan vara normalt i samband med Waran-behandling</i>		
<i>Intag av alkohol kan minska effekten av Waran-behandlingen.</i>		
<i>Intag av grönsaker som spenat och broccoli kan minska effekten av Waran-behandlingen.</i>		

Waran[®]

Tablett 2,5 mg

Antikoagulantia **Aktiv substans Warfarin**

Efter samtalet skall du administrera Waran[®] till Zena enligt följande ordination: Första dagen 3,5 tablett och andra dagen 2 tablett. Därefter ordinerar patienten 1,5 tablett i 7 dagar.

***7. Svara på nedanstående läkemedelsberäkningsfrågor (rätt svar = godkänt)**

<i>Hur många milligram verksam substans warfarin erhåller Zena totalt under de två första dagarna av behandlingen?</i>	
<i>Hur många milligram verksam substans warfarin erhåller Zena totalt under de följande 7 dagarna av behandlingen?</i>	

KOD _____

Det har också uppdagats att Zena har kroniskt förmaksflimmer, något som brukar behandlas med warfarin. Om Waran tas tillsammans med paracetamol ökar blödningsrisken. Waran förhindrar bildningen av vitamin K-beroende faktorer. Vid behandling av kroniskt förmaksflimmer bör PK-INR värdet ligga mellan 2-3. Blåmärken, samt näs- och tarmblödningar kan förekomma även när PK-INR värdet ligger inom rekommenderade gränsvärden. Intag av alkohol ökar effekten av Waran-behandling, medan intag av grönsaker som spenat och broccoli som innehåller vitamin K sänker effekten.

Zenas bedöms nu vara medicinskt färdigbehandlad och hon skall följas upp inom primärvården.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ VÅRDCENTRALEN

Zena kommer till vårdcentralen för att kontrollera sin Waran-behandling och sin diabetes typ II. När du skall gå in till Zena undrar en undersköterska om hennes elev Pelle får följa med, vilket du säger är okej. På vägen till Zena frågar Pelle om hur det går till att ta PK (INR) prov och vad som är viktigt att tänka på när man tar prover.

8. Besvara nedanstående frågor om venös blodprovstagning. Markera ditt svar med ett kryss. (0,5p/svar) (3p)

Vilken färg har korken på provrör för PK (INR)/koagulationsrör?	<i>Grön</i>	<i>Ljusblå</i>	<i>Lila</i>
Hur skall provrör för PK (INR) som har natriumcitrat tillsats hanteras?	<i>Fyllas till hälften och vändas minst 5 ggr</i>	<i>Fyllas helt men inte vändas</i>	<i>Fyllas helt och vändas minst 5 ggr</i>
I vilken ordningsföljd bör provrören tas?	<i>1 Glukosrör 2 Serumrör 3 Koagulationsrör 4 Heparinrör</i>	<i>1 Serumrör 2 EDTA-rör 3 Heparinrör 4 Koagulationsrör</i>	<i>1 Koagulationsrör 2 Serumrör 3 Heparinrör 4 EDTA-rör</i>
Hur länge bör patienten om möjligt sitta och vila innan provtagningen?	<i>Helst 5 minuter</i>	<i>Helst 15 minuter</i>	<i>Helst 25 minuter</i>
Varför bör patienten sitta och vila en stund före provtagningen?	<i>De flesta referensintervall är baserade på provtagning efter vila i sittande ställning</i>	<i>Vila i sittande ställning påverkar hemoglobinet</i>	<i>Venerna framträder optimalt efter vila i sittande ställning</i>
Vad är grundregeln för hur länge patienten ska fasta inför provtagning när det ska vara fastevärde?	<i>Patienten skall fasta minst 6 timmar</i>	<i>Patienten skall fasta minst 8 timmar</i>	<i>Patienten skall fasta minst 10 timmar</i>

KOD _____

Beslut tas om att avvakta med operation av Zenas aortastenosis och hon skall följas upp inom primärvården och är därmed medicinskt färdigbehandlad. Zena kommer till vårdcentralen för att kontrollera sin Waran-behandling och sin diabetes typ II. När du skall gå till Zena undrar en undersköterska om hennes elev Pelle får följa med. Du säger att det är okej. På vägen till Zena frågar Pelle om hur det går till att ta PK-INR prov och vad som är viktigt att tänka på när man tar prover. Du berättar att du väljer röret med ljusblå kork som är ett koagulationsrör. Du berättar också att när man tar flera prover börjar man med koagulationsröret om inte blododling skall tas, och som i så fall tas först. Därefter fortsätter man med serumrör med eller utan gel, därefter heparinrör, efter det EDTA-rör och sist glukosrör. Orsaken till rörordningen är att undvika felaktiga analysresultat beroende på risken för att rörens tillsatser överförs från ett rör till ett annat vid provtagningen. För att man skall få bästa förutsättningar att blodprovet skall ligga inom referensintervallet skall provet tas efter att patienten vilat sittande i 15 minuter. Kroppsläget påverkar fördelningen av vätska i kroppen och därigenom många analysresultat. Grundregeln är att patienten är fastande i minst 10 timmar om provet skall tas när patienten är fastande.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ VÅRDCENTRALEN

När ni kommer in till Zena är hennes sonhustru där och hon hjälper till att förklara för Zena att ni skall ta blodprov. Provtagningen går bra och efteråt samtalar ni om hur det går att anpassa kosthållningen till hennes diabetes. Zena berättar med hjälp av sonhustrun att det känns svårt att sköta kosten i och med att hon oftast är ensam dagtid. Hon dricker emellanåt läsk och äter sötsaker för att få tiden att gå. Ni börjar prata om egenvård vid diabetes och kommer in på tecken på hyperglykemi.

9. Ange 6 olika tecken på hyperglykemi som Zena och hennes familj bör vara uppmärksamma på, förutom matledda, kräkningar och illamående. (0,5p/tecken) (3p)

Under samtalet framkommer det att Zena har svårt att komma igång med aktiviteter, hon blir mest sittande och tittar på TV eller ligger på sängen. Efter att ni samtalat en stund ger du förslag på att hon kan pröva på kommunens dagverksamhet. Zena och sonhustrun tackar för upplysningen och säger att de skall tänka över detta.

10. Enligt vilken lag bör kommunerna erbjuda dagverksamhet för att underlätta för den enskilde att bo hemma och att ha kontakt med andra. (1p)

--

KOD _____

Vid Zenas besök på vårdcentralen samtalar ni om hur det går med att anpassa kosthållningen till hennes diabetes. Zena berättar med hjälp av sonhustrun att det känns svårt att sköta kosten i och med att hon oftast är ensam. Ni börjar samtala om egenvård och kommer in på tecken på hyperglykemi som ökad diures, törst, dimsyn, torra slemhinnor, trötthet/slöhet, huvudvärk och acetondoftande utandning. Under samtalet framkommer det också att Zena har svårt att komma igång med aktiviteter, hon blir mest sittande och tittar på TV eller ligger på sängen. Efter att ni samtalat en stund ger du förslag på att hon kan pröva på kommunens dagverksamhet något som kommunerna bör erbjuda enligt socialtjänstlagen, SFS 2001:453.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA I KOMMUNEN

Zena bestämmer sig för att pröva kommunens dagverksamhet. På dagverksamheten finns en undersköterska från hennes hemland, vilket underlättar umgänget och gör att hon trivs. Efter ungefär en vecka besöker du dagverksamheten för att höra om Zena kan tänka sig att genomföra senior alert bedömning. Du träffar henne tillsammans med undersköterskan som hjälper dig att tolka. Du använder dig av olika instrument som MNA, DFRI och ROAG.

11. Vilka risker mäter de olika instrumenten som finns i Senior Alert? (0,5p/instrument) (2p)

<i>DFRI</i>	
<i>MNA</i>	
<i>ROAG</i>	
<i>Modifierad Norton</i>	

12. De ovan nämnda instrumenten täcker in fyra av sex områden som finns i Senior Alert, vilka är de resterande två? (0,5p/område) (1p)

Efter genomförda riskbedömningar konstaterar du att Zena har flera risker och du diskuterar med Zena hur riskerna kan motverkas och förebyggas. Efteråt sätter du dig och dokumenterar. När du identifierat omvårdnadsdiagnoser formulerar du mål för omvårdnaden. För att målen skall vara utvärderingsbara formulerar du målen enligt SMART-kriterierna.

13. Vad står SMART-kriterierna för? (0,5p/kriterie) (2p)

<i>S</i>	
<i>M</i>	
<i>A</i>	- <i>Accepterat</i>
<i>R</i>	
<i>T</i>	

KOD _____

Zune Zetterlund**Totalt 17 frågor, maximalt 25 poäng inkl. läkemedelsberäkning (fråga 12).***I situationen befinner du dig som sjuksköterska på olika instanser i vårdkedjan och det är av stor vikt att du har ett holistiskt tänkande.*

Zune Zetterlund, 48 år, lever tillsammans med sin fru Rose och deras två barn på 23 och 15 år i, en mellanstor stad. Zune och Rose är fysiskt aktiva och åker varje år utomlands till varmare breddgrader för att spela golf och njuta av värmen. Zune har de senaste tre åren tagit blodtryckssänkande medicin för ett förhöjt blodtryck men upplever sig ha god hälsa. En dag när han kommit hem efter en golfrunda, får han plötsligt buksmärter med utstrålning mot ryggen och blir allmänpåverkad. Rose ringer efter ambulans som kör honom till sjukhuset. Det visar sig att Zune har ett rupturerat aortaaneurysm i buken och han opereras akut. Han förlorar mycket blod och det tillstöter komplikationer som gör att han vårdas på IVA i 15 dagar. Frun Rose och barnen besöker honom så ofta de kan och till slut blir Zunes vitala parametrar så stabila att han kan förflyttas till kirurgisk vårdavdelning.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ KIRURGISK VÅRDAVDELNING

Du arbetar kväll och får rapport om att Zune Zetterlund just förflyttats från IVA till er vårdavdelning. Han blir tilldelad enkelrum. Du är den sjuksköterska som är ansvarig för att vårda Zune denna första kväll. Med dig har du Sören som är sjuksköterskestudent. Sören har läst på en hel del om operation av aortaaneurysm och vill passa på att diskutera vad han lärt sig.

1. Kryssa i rätt påstående i tabellen nedan. (0,5p/påstående) (1p)

Påstående			
Ett aneurysm innebär...	<i>... en kronisk inflammatorisk process med avlagring av plack i det innersta lagret av artärväggen</i>	<i>... reducerad kärlumen eller tilltäppta kärl</i>	<i>... en utbuktning på artären som är större än 50 % av kärlets lumen och som innefattar alla skikt av kärlet</i>
Perioperativ omvårdnad omfattar...	<i>... omvårdnad från att beslut tas att operera tills att patienten är opererad, övervakad och färdig att flytta till vårdavdelning</i>	<i>... omvårdnad under operationen och strax efter på uppvakningsavdelning</i>	<i>... omvårdnad under operationen</i>

KOD _____

Zune, 48 år upplever sig ha god hälsa men har de senaste tre åren tagit blodtryckssänkande medicin för ett förhöjt blodtryck. En dag efter att han och frun precis spelat en runda golf, får han kraftiga buksmärtor. Det visar sig att Zune har ett rupturerat abdominellt aortaaneurysm vilket gör att han opereras akut. Han förlorar mycket blod och det tillstöter komplikationer som gör att han intensivvårdas i 15 dagar. Han har idag hämtats från IVA till er avdelning och du ska ta över ansvaret för honom. Med dig har du en sjuksköterskestudent, Sören, som berättar att ett aneurysm innebär en utbuktning på artären som är större än 50 % av kärlets lumen och som innefattar alla skikt av kärlet. Han informerar dig också om att han vet att den perioperativa omvårdnaden sträcker sig från att beslut tas att operera tills att patienten är opererad, övervakad och färdig att flytta till vårdavdelning.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ KIRURGISK VÅRDAVDELNING

Operationen var lång och svår och postoperativt har Zune haft en sårinfektion, behov av långvarig respiratorbehandling och kontinuerlig dialys. Det aktuella läget är att Zune nu är stabil i sina vitala parametrar. Han har en KAD, en central venkateter (CVK) och har börjat äta flytande kost. De rekommendationer som du får är att ni ska fortsätta kontrollera vitala parametrar, njurvården och blodsocker. Ni ska fortsätta att mobilisera Zune som nu kan stå vid sängkanten med stöd. Förutom att följa natrium och kalium ska ni också ta blodprover för att kontrollera njurfunktionen.

2. *Ange 2 blodprover som tas för att följa njurarnas funktion, förutom elektrolyter. (0,5p/blodprov) (1p)*

Sören och du går in till Zune och hälsar på honom. Han är trött men vaken och orienterad till tid och rum. Ni observerar Zunes operationssår som är ett långt så kallat medellinjessnitt. Zune drabbades av en postoperativ sårinfektion som nu har förbättrats. När ni gått ut från patientsalen diskuterar du och Sören olika faser i sårhäkning och tecken på onormal sårhäkning.

3. *Ange 2 tecken som indikerar en sårinfektion, förutom ökad temperatur och ömhet i omgivande hud. (0,5p/tecken) (1p)*

4. *Ange namnen på 2 specifika bakterier som kan orsaka postoperativa sårinfektioner. (0,5p/bakterie) (1p)*

KOD _____

Zune, 48 år upplever sig ha god hälsa men har de senaste åren tagit blodtryckssänkande medicin för ett förhöjt blodtryck. Zune drabbades av ett rupturerat abdominellt aortaaneurysm vilket innebar att han opererades akut. Efter en lång vårdperiod på IVA vårdas han nu på er avdelning och du har ansvar för honom. Två blodprover som är indikatorer för njurfunktionen och som bör följas är urea och kreatinin. Zune har haft en sårinfektion i operationssåret och tecken på sårinfektion är sårsekretion, glipande sårkanter och svullnad. Några exempel på vanliga bakterier som orsakar postoperativa sårinfektioner är Staphylococcus aerus, Staphylococcus epidermis och koagulasnegativa stafylokocker.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ KIRURGISK VÅRDAVDELNING

Klockan är 19.00 och ni har just gått ut från Zune som ligger själv på enkelsal. Zune ringer direkt på klockan. Du går åter in till honom och märker att Zune är orolig. Han tar tag i din hand och ber dig vara kvar på rummet. För att Zune ska kunna känna sig trygg är du extra uppmärksam på hur du förhåller dig i situationen. På er avdelning utgår ni ifrån en personcentrerad omvårdnad. Du sätter dig ner för att samtala med Zune och ser till att du har ögonkontakt med honom.

5. *Ge 4 förslag på hur du gör för att ha ett personcentrerat förhållningssätt i samtalet med Zune, förutom att sitta ned och ha ögonkontakt. (0,5p/förslag) (2p)*

Zune blir lugnare av samtalet. I den statusbedömning du gör ingår att följa vitala parametrar för att kunna se tidiga varningstecken på försämring. Du börjar att mäta Zunes puls och blodtryck.

6. *Ange 4 kontroller som du gör av vitala parametrar, förutom att du mäter puls och blodtryck. (0,5p/kontroll) (2p)*

KOD _____

Zune, 48 år har opererat ett rupturerat abdominellt aortaaneurysm. Han har förlorat mycket blod och det tillstöter komplikationer. Efter en lång vårdperiod på IVA vårdas han nu på er avdelning och du har ansvar för honom. Zune verkar orolig och för att möta Zune har du ett personcentrerat förhållningssätt som innebär att exempelvis att lyssna in Zunes behov, att bekräfta honom, respektera och utgå från hans behov och önskemål, stödja hans styrkor och behov och att se honom som en autonom individ. Du följer hans vitala parametrar för att hitta tidiga varningstecken för försämring. Förutom puls, blodtryck, kontrolleras även diures, andningsfrekvens medvetandegrad och temperatur.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ KIRURGISK VÅRDAVDELNING

Zune har en CVK. Eftersom sjuksköterskestudenten Sören inte tidigare träffat en patient som haft en CVK passar du på att handleda honom om viktiga aspekter som rör handhavandet av denna.

7. Ringa in/kryssa i rätt svar i rutan nedan. (0,5p/rätt svar) (3p)

En vanlig ven att anlägga CVK i är v. jugularis interna och då finns infarten;	... vid nyckelbenet	... på halsen	... i ljumsken
På följande sätt skall man kontrollera läge och funktion av CVK innan användning;	... genom att använda 2 ml-sprutor och spola med NaCl	... genom att känna om det går trögt när man administrerar läkemedel	... genom att aspirera med 10 ml spruta tills det kommer blod i slangen och sedan spola med NaCl
Vid all manipulering av CVK bör patienten om möjligt placeras i följande läge;	I sidoläge	Med förhöjd huvudända	I planläge
Omläggning av CVK ska på sjukhus göras med följande frekvens;	Var 3:e till 5:e dag	En gång per vecka	Varje dag
CVK:n ska spolats med 20-40 ml NaCl 9 mg/ml;	En gång per dygn	Efter varje användning	En gång per arbetspass
Injektionsventilen på trevägskranar desinfekteras före användning genom att gnugga mekaniskt med klorhexidinsprit 5 mg/ml;	I 30 sekunder, låt därefter lufttorka	I minst 5 sekunder. Låt därefter lufttorka.	I minst en minut, låt därefter lufttorka.

8. Vid omläggning av CVK är du skyldig att dokumentera genomförd åtgärd. Vilken lag reglerar huvudsakligen skyldigheten att föra journal?(1p)

KOD _____

Zune, 48 år har opererat ett rupturerat abdominellt aortaaneurysm. Han har förlorat mycket blod och det tillstöter komplikationer. Du har ansvar för honom. Zune har en CVK satt i vena jugularis interna vilket innebär att infarten sitter på halsen. Du berättar för sjuksköterskestudenten Sören att ett sätt att kontrollera läge och funktion av CVK innan användning är genom att försiktigt aspirera med 10 ml spruta tills det kommer blod i slangen och sedan spola med NaCl. Vid all manipulering av CVK bör patienten om möjligt placeras i planläge, omläggning av förband över CVK ska på sjukhus göras var 3:e till 5:e dag eller vid smutsigt eller lossnat förband, CVK-lumen ska spolas med 20-40 ml NaCl efter varje användning, injektionsventilen på trevägskranar desinfekteras före användning genom att gnugga mekaniskt med klorhexidinsprit 5 mg/ml i minst 5 sekunder för att sedan lufttorka. Patientdatalagen reglerar huvudsakligen skyldigheten att föra journal.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ KIRURGISK VÅRDAVDELNING

Ni har fått dagens provsvar som visar att Zune har ett Hb på 71 g/liter, vilket jourhavande kirurg anser vara för lågt. Du får ordination på att beställa 2 enheter erytrocytkoncentrat och att administrera dessa. Zunes CVK har nu avlägsnats och eftersom han inte har någon PVK så anlägger du en.

9. *Ange 4 uppgifter som ska dokumenteras i Zunes journal i samband med anläggningen av PVK:n, förutom vem som anlagt den/signatur, datum och klockslag. (0,5p/svar) (2p)*

Efter att du anlagt en PVK förbereder du för att administrera erytrocytkoncentrat.

10. *Ange 4 kontroller som du gör innan du administrerar erytrocytkoncentratet förutom att kontrollera identitet och funktion av PVK, samt att hållbarhetstiden inte har överskridits. (0,5p/kontroll) (2p)*

KOD _____

Zune, 48 år har opererat ett rupturerat abdominellt aortaaneurysm och du har ansvar för honom. Du anlägger en PVK för att kunna administrera erythrocytkoncentrat och dokumenterar placering, datum för inläggande, klockslag och storlek på PVK. Innan du administrerar erythrocytkoncentratet kontrollerar du att patientens blodgrupp är förenlig med blodkomponentens blodgrupp, att blodenshetens ISBT-nummer stämmer med medföljande transfusionsdokument, att påsen inte är skadad, ev missfärgning och att förenlighetsprövningen är godkänd för erythrocytkoncentrat/giltig bastest.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ KIRURGISK VÅRDAVDELNING

När du kommer in till Zune nästa dag uppger han att han har ont i magen. För att bedöma hans behov av smärtlindring ber du honom att skatta smärtan.

11. Ange 2 smärtskattningsinstrument som kan användas för att mäta Zunes smärta.
(0,5p/instrument) (1p)

Zune är insatt på smärtstillande tabletter men vid smärtgenombrott är han också ordinerad injektion Ketogan Novum[®] vid behov. Efter att Zune gjort en smärtskattning anser du att han bör få extra smärtstillande. Han har vid behovsordination på Ketogan Novum[®] 7,5 mg intravenöst. I läkemedelsrummet finns 1ml-ampuller med styrkan 5 mg/ml.

Ketogan Novum[®]

Injektionsvätska, lösning 5 mg/ml

Aktiv substans Ketobemidon

Dosering

Ketogan Novum doseras individuellt, vanligt dosintervall är 5-7,5 mg intravenöst/intramuskulärt/subkutant var 3-5:e timme. Till gamla och svaga patienter bör dosen reduceras.

Premedicinering: 5-7,5 mg intravenöst eller intramuskulärt 0,5-1 timme före anestesi. Dosen reduceras till gamla och svaga patienter.

***12. Besvara nedanstående frågor (rätt svar = godkänt)**

Hur många ml NaCl 9 mg/ml använder du för att späda 2 ampuller Ketogan Novum till styrkan 1 mg/ml?	
Hur många ml av den färdigspädda injektionsvätskan injicerar du till Zune för att han skall få den ordinerade dosen?	

KOD _____

Zune, 48 år har opererat ett rupturerat abdominellt aortaaneurysm. Han vårdas på kirurgavdelning och du har ansvar för honom. Zune har haft lågt Hb-värde och du har administrerat erytrocytkoncentrat. Zune har fortfarande smärtgenombrott och du ber honom att skatta sin smärta. Två vanliga smärtskattningsinstrument är VAS och NRS. Därefter administrerar du ordinerad smärtlindring.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ KIRURGISK VÅRDAVDELNING

Efter att ha injicerat extra smärtlindring i form av Ketogan Novum[®] iv, vill du följa upp Zunes status. Förutom att utvärdera hans smärtstatus vill du också observera hur och om läkemedlet du gav påverkat honom på något annat sätt. Du vet att det snabbt kan förekomma oönskade effekter och biverkningar efter intravenös administration av Ketogan Novum[®].

- 13. Ange 4 observationer/kontroller som du utför för att identifiera biverkningar som kan ha uppkommit hos Zune av den inj. Ketogan Novum[®] som gavs, förutom att du också följer upp Zunes smärta. (0,5p/kontroll) (2p)**

Påföljande dag när du kommer in till Zune märker du att han har en pågående antibiotikainfusion som är avsedd för patienten bredvid. Du kopplar genast bort infusionen och rapporterar till ansvarig läkare vad som skett.

- 14. Vad bör samtalet med Zune innehålla när ni samtalar om den vårdskada som riskerat att inträffa. Ange 4 viktiga punkter. (0,5p/punkt) (2p)**

KOD _____

Zune, 48 år har opererat ett rupturerat abdominellt aortaaneurysm. Han vårdas på din avdelning och du har ansvar för honom. De kontroller du gör för att se om Zune fått oönskade effekter av Ketogan Novum är bla. andningsfrekvens, sekretstagnation, syresättning, medvetandegrad och blodtryck. När du kommer in till Zune upptäcker du att fel antibiotika blivit administrerat. I samtalet där Zunes informeras beklagar du att han blivit utsatt för avvikelse, informerar om var han kan gå vidare med klagomål, t ex till patientnämnden och informerar om var han kan söka skadeersättning, erbjuder journalkopia och förklarar hur organisationen arbetar med att förhindra liknande händelser i framtiden.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ KIRURGISK VÅRDAVDELNING

Zune har nu återhämtat sig så pass att han kan skrivas ut och åka hem. Inför utskrivningen skriver du en omvårdnadsepikris.

15. Ange 2 syften med att skriva en omvårdnadsepikris. (0,5p/syfte) (1p)

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ VÅRDCENTRAL

Det har gått en månad sedan Zune kom hem från sjukhuset. Han är fortfarande sjukskriven och upplever sig mycket trött och orkeslös. Eftersom han är orolig över tröttheten söker han vård på Vårdcentralen. Efter att ha samtalat med Zune och hans fru, Rose, bedömer du att Zune kan ha drabbats av sjukdomsrelaterad trötthet, s.k fatigue och bokar in en tid med läkare.

16. Ange 2 orsaker till fatigue, förutom läkemedel, anemi, B₁₂-brist, järnbrist och cancer. (0,5 p/orsak) (1p)

I ditt samtal med Zune och Rose framkommer det att båda är oroliga över hans trötthet. Du informerar om olika egenvårdsråd för att Zune ska kunna hantera tröttheten i det dagliga livet.

17. Ange 4 egenvårdsråd som du ger Zune för att han ska kunna hantera sin trötthet i det dagliga livet. (0,5 p/råd) (2p)
